

Efteropgaver – Danmark under angreb

Terror i Danmark? (1. lektion)

I andet dilemma I blev præsenteret for i bunkeren, så I at en gruppe mænd brød ind på Frederiksberg Rådhus. Det viste sig at det var borgere, som bare ville have mad - men man frygtede at de var en del af en dansk-kommunistisk terrorcelle. Dette kan man også kalde en femtekolonne virksomhed - en forklaring på begrebet findes her:

Femtekolonne; landsforræderisk organiseret virksomhed, der som oftest er styret fra udlandet; den kan være aktiv eller passiv, mens den afventer nærmere ordre om at gå i aktion, fx ved et angreb på landet. Begrebet opstod under Den Spanske Borgerkrig (1936-39), hvor oprørsstyrkerne hævdede, at de rådede over fire kolonner uden for det belejrede Madrid og en femte kolonne inde i byen, altså sympatisører, der i det rette øjeblik ville gribe til våben og falde forsvarerne i ryggen.

Under indtryk af erfaringerne fra besættelsen vedtoges i Danmark "Femtekolonnenloven af 1952"; den var en skærpelse af Straffelovens kap. 12 og 13, der beskæftiger sig med handlinger, som angriber eller truer statens ydre og indre sikkerhed.

Kilde: Den store danske, Gyldendal.

Elevopgave:

Find svar på følgende spørgsmål ved at søge på nettet, eller svar ud fra din viden (mindre grupper):

- Hvem var Danmark allierede med under den kolde krig?
- Hvilke ideologier havde de to supermagter?
- Hvad går ideologierne hver især ud på?
- Hvem kunne terroristerne være dengang - set fra dansk perspektiv?
- I kommandocentralen, hvad kunne du så selv gøre for at undgå optrapning af konflikter?

Til slut samles der op på spørgsmålene i klassen. Lav optag på elevernes svar og sørg for at folde emnerne ud; for eksempel kan du komme ind på hvorfor det lige er en dansk-kommunistisk terrorcelle, man frygter (handler bl.a. om at vi var allierede med USA). Målet er at få eleverne til at reflektere over forløbet i kommandocentralen, samt at sætte det overfor nogle af de dynamikker der har været under den kolde krig.

Den kolde krig vs. den varme krig (½-1.lektion)

I "Danmark under angreb" har I forestillet jer at I var en del af civilforsvaret, som havde til opgave at hjælpe og redde borgerne. I oplevede scenarier hvor I skulle tage stilling til flere dilemmaer, som vi forestillede os kunne have været virkelige under den kolde krig. I har derfor beskæftiget jer med det som hedder kontrafaktisk historie.

Definition af kontrafaktisk metode:

En kontrafaktisk metode går ud på at forestille sig at historien kunne have set anderledes ud og at historiske begivenheder kunne have haft et helt andet udfald. Den historie vi kender er skabt af en række begivenheder, som ikke nødvendigvis var sket, hvis det ikke var for nogle bestemte hændelser eller personer.

Ud fra denne viden om metoden, skal I reflektere over/diskutere følgende:

Refleksion/diskussion: (i plenum eller mindre grupper)

- Hvordan tror I at de fiktive begivenheder, som I så i bunkeren, kunne have påvirket den måde vi lever på i dag, hvis de var sket i virkeligheden?
- Hvordan tror I generelt at verden havde set ud, hvis den kolde krig var blevet varm?
- Hvordan tror I, at Danmark havde set ud dengang og i dag, hvis vi havde været allierede med den modsatte supermagt?

Etiske dilemmaer (½-1 lektion)

I følgende opgave skal I arbejde videre med etiske dilemmaer. I skal forsøge at argumentere og diskutere ud fra udvalgte etiske dilemmaer.

Definition af etisk dilemma:

Et etisk dilemma opstår, hvis der findes stærke argumenter både for og imod at gøre en bestemt ting. Et etisk dilemma er en vanskelig situation, hvor man skal træffe et valg mellem to eller flere valgmuligheder. Uanset hvad man vælger er resultatet ikke det man helst vil have. Det etiske dilemma adskiller sig fra andre typer dilemmaer ved at etik, moral og normer spiller ind når vi skal vælge den bedste handling. Der er gode etiske og moralske grunde til at vælge både valgmulighed A og B, men et valg skal træffes. I det etiske dilemma skal vi prioritere og vælge mellem værdier, der er i konflikt med hinanden.

Refleksionsøvelse:

- Hvad var argumenterne for/imod at vælge at sende civilberedskabet til henholdsvis plejehjemmet/skolen og rådhuset/hospitalet?
- Hvis du skulle tage stilling til samme dilemmaer én gang til, havde du så valgt det samme? Argumentér for dit svar?

Elevopgave:

Dagligdagens etiske dilemmaer

- I skal i klassen blive enige om ét af de udvalgte dilemmaer, som I vil diskutere. (Se nedenfor)
- I skal individuelt stemme "ja" eller "nej" på det udvalgte etiske dilemma
- Stemmerne tælles sammen og resultatet skrives op på tavlen.
- Nu skal I argumentere (enten i plenum eller i mindre grupper) for og imod dilemmaet
- Til sidst skal I diskutere om nogle af klassekammeraternes argumenter har fået nogen til at ændre deres valg?

(Differentieringsmulighed: Eleverne kan i forhold til det udvalgte dilemma blive delt op i en ja-side og en nej-side og argumentere ud fra dette. Det kan være lettere for nogle elever at argumentere, når det ikke nødvendigvis er deres egen holdning som er i spil)

Dagligdagens etiske dilemmaer:

1. **Kan du pjække med god samvittighed?**
Kan det være i orden at tage en pjækkedag?
Ja/Nej
2. **Tror du, tv kan være ødelæggende?**
Er tv-programmet "De unge mødre" med til at stigmatisere unge mødre?
Ja/Nej

3. **Skal journalister skåne os fra blodig virkelighed?**
Mener du, at medierne bør vise blodige billeder fra krige og terrorangreb for at dokumentere virkeligheden?
Ja/Nej
4. **Er drab begået i krig det samme som mord?**
Kan krig være etisk forsvarlig?
Ja/Nej
5. **Må man godt myrde, hvis bare den udsete er virkelig, virkelig slem?**
Kan det etisk forsvares at myrde en diktator?
Ja/Nej

Følgende hjemmeside kan I bruge til videre arbejde med etik:

<http://www.etik.dk/undervisning-i-etik/til-l%C3%A6reren-find-undervisningsmateriale-om-etik>